

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

26 май 1982 година*

„Брюкселска конвенция: място на изпълнение на задължението”

По дело 133/81

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда, съгласно Протокола от 3 юни 1971 г. относно тълкуването от Съда на ЕО на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, от страна на Cour de cassation de France (Франция), в производството, висящо пред този съд между

Roger Ivenel, Страсбург (Франция),

и

Helmut Schwab, Oettingen (Федерална република Германия),

относно тълкуването на член 5, параграф 1 от Брюкселската конвенция от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела,

СЪДЪТ,

в състав: г-н J. Mertens de Wilmars, председател, г-н G. Bosco, г-н A. Touffait и г-н O. Due, председатели на състав, г-н Mackenzie Stuart, г-н A. O'Keefe, г-н T. Koormans, г-н A. Chloros и г-н F. Grévisse, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Reischl,

секретар: г-н P. Heim,

постанови настоящото

Решение

1. С решение от 2 април 1981 г., постъпило в Съда на 3 юни същата година, Cour de cassation de France (Касационен съд на Франция) е поставил, по силата на Протокола от 3 юни 1971 г. относно тълкуването от Съда на ЕО на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, преюдициален въпрос относно тълкуването на член 5, параграф 1 от Конвенцията.

* Език на производството: френски.

2. Този въпрос е бил повдигнат в рамките на спор между г-н Ivenel, с местоживеене в Страсбург и предприятието Schwab Maschinenbau, установено в Oettingen в Бавария, поради твърдяно прекратяване на договор за представителство, което е дало повод за искане за изплащане на комисионни и компенсации за клиента, обезщетения за уволнение без предизвестие и за платен годишен отпуск.

3. Conseil de prud'hommes de Strasbourg (Франция), сезиран със искането, е отхвърлил двете възражения за некомпетентност отправени от Schwab. Той е обосновал своята компетентност, *ratione materiae*, на факта, че по негово мнение, договарът между страните трябва да се смята за трудов договор. По отношение на неговата компетентност, *ratione loci*, е счел, че в съответствие с член 5, параграф 1 от Конвенцията, ответник, с местоживеене на територията на друга държава-членка може да бъде призован, по договорни въпроси, в съда на мястото на задължението, и че, в конкретния случай, задължението, което трябва да се вземе предвид е било това на осъществяването на работата от представител, който има офис в Страсбург, където е събирал поръчки и е следял за тяхното изпълнение.

4. Сезиран със жалба на Schwab, cour d'appel de Colmar (Франция), като е потвърдил съдебното решение на Conseil de prud'hommes, доколкото е установил съществуването на трудов договор, той е обезсилил решението поради некомпетентност *ratione loci*. Cour d'appel в действителност е счел, че задължението, което трябва да се вземе предвид за прилагането на член 5, параграф 1 от Конвенцията е това, което представлява основание за съдебното дело; в случая, това задължение е плащането на комисионни и другите обезщетения, искани от Schwab, суми, чието изплащане би било търсимо, а не носимо.

5. Г-н Ivenel е обжалвал по касационен ред това решение, като поддържа, че cour d'appel е нарушил така член 5, параграф 1 от Конвенцията.

6. Cour de cassation, след като напомня основанията, на които cour d'appel се е осланял, за да счете, че френските съдилища не са компетентни в конкретния случай, е счел обаче, че след като спорът се отнася до изпълнението на договор за представителство, който включва взаимни задължения, някои от които най-малкото се изпълняват във Франция, въпросът кое е мястото на изпълнение на задължението по смисъла на член 5, параграф 1 повдига въпрос за тълкуване. За това е отложил вземането на съдебно решение, за да поиска от Съда да се произнесе относно тълкуването на тази разпоредба.

7. Трябва да се отбележи, че както Съдът на ЕО вече е заявявал, по-специално в Решение от 6 октомври 1976 г. (по делото Tessili, 12/76, Recueil, стр. 1473), „мястото на изпълнение на задължението” по смисъла на член 5, параграф 1 от Конвенцията, се определя в съответствие с правото, което урежда спорното задължение съгласно колизионните норми на сезирания съд.

8. Въпросът, отправен от националния съд цели да разбере кое е спорното задължение, което трябва да се вземе предвид за целите на това определение,

когато искането, с което е сезиран съда се основава на различни задължения, които произтичат от един единствен договор за представителство, който е бил определен от съдилищата, които са разгледали съществуващото на спора като трудов договор.

9. В своето решение от 6 октомври 1976 г. (по дело De Bloos, 14/76, Recueil, стр. 1497), Съдът вече е уточнил, че задължението, което трябва да се вземе предвид, по смисъла на член 5, параграф 1 от Конвенцията, в случай на искане, основано на договор за изключителна продажба, сключен между две търговски предприятия, е това, което служи за основание за съдебно производство. Проблемът, който настоящото дело повдига е дали същият критерий трябва да се прилага по отношение на случаите, които представляват характеристиките, описани от националния съд.

10. Уместно е този проблем да се разгледа в светлината на целите на Конвенцията, както и на общата схема на нейните разпоредби.

11. Въвеждането на специалните правила за компетентност, както са посочени в членове 5 и 6 от Конвенцията, което е оправдано, по-специално от факта, че трябва да съществува тясна връзка между спора и съда, който е компетентен да го разгледа. Докладът изготвен от Комитета на експертите, който е изготвил текста на Конвенцията (ОВ С 59, 1979 г., стр. 1), подчертава тази връзка, като заявява, *inter alia*, че съдът на мястото на изпълнение на задължението ще е полезен в производствата по възстановяване на дължими възнаграждения, тъй като кредиторът ще има, в този случай, избор между съда, на държавата по местоживееене на ответника по силата на общите разпоредби на член 2 от Конвенцията и съда на друга държава, в рамките на чийто териториален обхват на действие са предоставяни услугите, по-специално когато съгласно приложимото право, задължението за плащане се осъществява там, където се предоставят услугите.

12. Посоченият по-горе доклад отбелязва също основанията, на които съставителите на Конвенцията не са счели за подходящо да вмъкнат в Конвенцията разпоредба, която да установява изключителна компетентност по отношение на трудовите договори. Съгласно същия този доклад, е желателно, доколкото е възможно, споровете в тази област да се разглеждат от съдилищата на държавата, чието право урежда договора, докато в момента, в който е изготвяна Конвенцията работата е била в ход с цел хармонизиране на прилагането на нормите на трудовото право в държавите-членки на Общността. Докладът заключава, че понастоящем съществуващите разпоредби на Конвенцията, като член 2, съд на ответника и член 5, параграф 1 съд на изпълнение на задължението, вероятно ще задоволят съответните интереси.

13. Трябва да се отбележи, че на 19 юни 1980 г. беше открита за подписване Конвенцията за приложимото право към договорните задължения (ОВ L 266, 1980 г., стр. 1). Член 6 от нея предвижда, че трудовият договор се урежда при липса на избор от правото на държавата, в която работникът или служителят, в изпълнение

на договора, обичайно осъществява своята работа в изпълнение на договора, освен ако от обстоятелствата като цяло е видно, че трудовият договор е в по-тясна връзка с друга държава.

14. Докладът на експертите относно Конвенцията за приложимото право към договорните задължения (ОВ С 282, 1980 г., стр. 1) пояснява в тази връзка, че въвеждането на специфична колизионна норма по отношение на трудови договори е имало за цел да предостави уместна правна норма по отношение на въпросите, в които интересите на едната от договарящите страни не съвпадат с тази на другата, и за да осигури, чрез една такава правна уредба, подходяща закрила на страната, която от социологична гледна точка е считана за по-слабата в договорното отношение.

15. От горното следва, че по договорните въпроси член 5, параграф 1 от Конвенцията цели, по-специално да установи компетентността на съда на страната, която има тясна връзка със спора; като в случай на трудов договор, тази връзка се състои по-специално в правото, приложимо по отношение на договора; и че според развитието на колизионните норми в това отношение, това право се определя от задължението, което характеризира въпросния договор и обикновено е задължението за осъществяване на работата.

16. От прегледа на разпоредбите на Конвенцията излиза, че при установяването на специална или дори изключителна компетентност по отношение на застраховане, договор за продажба и договор за наем на недвижим имот, тези разпоредби признават, че правната уредба за компетентност също е ръководена от грижата за предоставяне на подходяща закрила на договарящата страна, която е по-слаба от социална гледна точка.

17. Тези фактори трябва да се вземат предвид при отговор на поставения въпрос.

18. В случай като конкретния, където съдът е сезиран от искания, отнасящи се до задължения, които произтичат от договор за представителство, някои от които се отнасят до възнаграждението, което е дължимо на работник от предприятие, установено в държава и други, които засягат обезщетения, основаващи се на начина, по който е осъществена работата в друга държава, е необходимо да се тълкуват разпоредбите на Конвенцията по такъв начин, че сезираният съд да не бъде принуждаван да се обявява за компетентен, за да се произнесе относно някои искания, а за некомпетентен за други.

19. Такъв резултат би бил дори още по-малко съвместим с целите и общата структура на Конвенция в случай на трудов договор, по отношение на който, по общо правило, приложимото право съдържа разпоредби, които защитават работника, като това право обикновено е това на мястото на осъществяване на работата, характеризираща договора.

20. От посочените по-горе съображения следва, че задължението, което трябва да се вземе предвид за прилагането на член 5, параграф 1 от Конвенцията в случай на искания, основани на различни задължения, които произтичат от договор за представителство, който обвързва работника с предприятие, е това, което характеризира този договор.

По съдебните разноси

21. Разходите, направени от Комисията на Европейските общности, която е представила становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноси.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставен пред него от Cour de cassation de France, с решение от 2 април 1981 г., реши:

Задължението, което трябва да се вземе предвид за прилагането на член 5, параграф 1 от Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, в случай на искания, основани на различни задължения, които произтичат от договор за представителство, който обвързва работника с предприятие, е това, което характеризира този договор.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 26 май 1982 година.

Подписи